

५. .... म्हणजे आसपासचा परिसर आणि हि संकल्पना सामान्यतः अमूर्त (abstract) संकल्पना म्हणून वापरली जाते.
 अ) पूर
 क) पर्यावरण
 ब) निसर्ग
 ड) यापैकी एकही नाही
६. जंगलांची तात्पुरती किंवा कायमची नासधूस करणे याला ..... म्हणतात.
 अ) वनीकरण
 क) जंगलतोड
 ब) नूतनीकरण न करण्यायोग्य स्रोत
 ड) वरील सर्व
७. खनिजे ..... मिळतात.
 अ) हवा
 क) माती/जमिनीतून
 ब) पृथ्वी
 ड) यापैकी एकही नाही
८. जमिनीच्या वर असामान्य जलसंपदा, मुसळधार पाऊस आणि बर्फ वितळणे याला ..... म्हणतात.
 अ) पूर
 क) सुनामी
 ब) दुष्काळ
 ड) यापैकी एकही नाही
९. नैसर्गिक संसाधने ..... मुख्य श्रेणीमध्ये विभागली जातात.
 अ) दोन
 क) तीन
 ब) चार
 ड) पाच
१०. वातावरणाचा अभ्यास म्हणजे .....
 अ) विज्ञान
 क) रसायनशास्त्र
 ब) निसर्ग
 ड) पर्यावरण विज्ञान
११. प्रमुख पर्यावरणविषयक समस्या ..... आहेत.
 अ) संसाधन अभाव
 क) जागतिक बदल
 ब) प्रदूषण
 ड) वरील सर्व
१२. एकूण उपलब्ध पाण्यापैकी ..... तेल पाणी हे ९७% आहे
 अ) जमीनी
 क) महासागरा
 ब) हवे
 ड) माती
१३. वर्ष २००० मध्ये जागतिक लोकसंख्या ..... अब्ज ने ओलांडली गेली आहे.
 अ) ६
 क) ५
 ब) ७
 ड) ८

प्र. १. ब एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ५)

(१०)

१. सामाजिक सांस्कृतिक पर्यावरण व्याख्या लिहा
२. समांतर अर्थव्यवस्था व्याख्या लिहा
३. परकीय गुंतवणूक व्याख्या लिहा
४. अंतस्थ योजक व्याख्या लिहा
५. अनुकरणवादी उद्योजक व्याख्या लिहा
६. जल परिसंस्था व्याख्या लिहा.
७. वाळवंट परिसंस्था व्याख्या लिहा.

प्र. २) टीपा लिहा. (कोणतेही ४)

(३०)

१. मनुष्य आणि पर्यावरण
२. हवामान आणि आरोग्य
३. भारतातील राष्ट्रीय उद्याने आणि अभयारण्ये
४. नैसर्गिक संसाधने
५. वातावरणाचे महत्त्व
६. वायू प्रदूषण

- प्र. ३) खालील प्रश्नांची १५० शब्दांत उत्तरे द्या (कोणतेही ३) (२०)
१. अन्नचक्र/अन्नसाखळी चे स्वरूप स्पष्ट करा.
  २. ध्वनी प्रदुषणाची कारणे वर्णन करा आणि ध्वनी प्रदुषण टाळण्यासाठी उपाय सांगा.
  ३. भारतातील जैवविविधतेचा नाश माणसांकडून कोणकोणत्या कारणाने होऊ शकतो विविचेन करा.
  ४. जागतिक तापमान वाढ (ग्लोबल वॉर्मिंग)
  ५. जल (पाणी) प्रदूषणाची विविध कारणे आणि पाण्याच्या प्रदूषणामुळे होणारे रोग यांचे वर्णन करा.

- प्र. ४) खालील प्रश्नांची ३०० शब्दांत उत्तरे द्या (कोणतेही २) (३०)
१. लोकसंख्या आणि पर्यावरण यांच्या संबंधाचे वर्णन करा.
  २. पर्यावरणाशी निगडित तीन मुख्य शाखा आकृतीसह स्पष्ट करा.
  ३. प्रदुषण म्हणजे काय? पर्यावरणातील प्रदुषणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
  ४. कारखाने आणि मोठे औद्योगिक विभाग प्रदुषण कसे वाढवतात?
-